

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра загального та слов'янського мовознавства
Кафедра української літератури та компаративістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ Майя НІКОЛАЄВА

09 _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи мовознавства та літературознавства

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізації:

- 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
- 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
- 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
- 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійні програми:

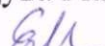
- Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
- Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
- Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
- Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Робоча програма навчальної дисципліни Основи мовознавства та літературознавства. Одеса: ОНУ, 2023. 24 с.

Розробники програми: Ольга Яковлева, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри загального та слов'янського мовознавства.

Артур Малиновський, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури та компаративістики

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загального та слов'янського мовознавства протокол № 10 від 16 червня 2023 р.

Завідувач кафедри загального та слов'янського мовознавства
 Олена Войцева

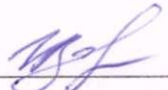
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури та компаративістики протокол № 1 від 1 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри української літератури та компаративістики
 Тетяна Шевченко

Погоджено із гарантом ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

 Наталя БІГУНОВА

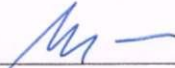
Погоджено із гарантом ОПП Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

 Інесса АЗАРОВА

Погоджено із гарантом ОПП Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

 Олена ГРИГОРОВИЧ

Погоджено із гарантом ОПП Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

 Мальвіна МАРІНАШВІЛІ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) філологічного факультету

Протокол № 1 від « 1 » вересня 2023 р.

Голова НМК Вікторія Любецька

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри загального та слов'янського мовознавства

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри української літератури та компаративістики

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри загального та слов'янського мовознавства

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри української літератури та компаративістики

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
		24 (16 / 8)	14 (8/6) год
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		12 (8 / 4)	6 (4/2) год
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 (36/ 18)	76 (40/36) год
		Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс *Основи мовознавства та літературознавства* є фундаментальною навчальною дисципліною в системі професійної підготовки філологів. Це – початковий курс загального мовознавства і літературознавства, який розглядає основні теоретичні проблеми науки про мову та літературу на елементарному рівні; закладає фундамент для успішного вивчення інших як мовознавчих, так і літературознавчих дисциплін; займає важливе місце в системі підготовки бакалаврів філології.

Мета навчальної дисципліни – ознайомити студентів з основами теорії мови та літератури, з найважливішими поняттями мовознавства і літературознавства, дати уявлення про природу та сутність мови, основні знання щодо ієрархічної структури, походження мови, основних методів її вивчення тощо. Формування в студентів наукових уявлень про специфіку мистецтва та літератури як його виду, особливості змісту і форми літературного твору, розмаїття родо-жанрових різновидів літературних творів, а також про тенденції розвитку літератури.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними положеннями класичного та сучасного мовознавства; з різними поглядами на мову, теоріями походження та сутності феномена людської мови;
- схарактеризувати структурні рівні мови;
- проаналізувати зв'язок мовознавства з іншими науками;
- визначати характер відмінностей між одиницями мовних рівнів;
- опанувати найважливішими термінами науки про мову;
- ознайомити студентів з історією письма;
- поглибити знання з фонетики, лексикології та граматики української мови у порівнянні з англійською, німецькою, французькою, іспанською та іншими мовами.
- сформувати уміння і навички студентів лінгвістичного аналізу.
- схарактеризувати головні галузі літературознавчої науки, їхній зв'язок із допоміжними та дотичними дисциплінами;
- систематизувати набуті під час навчання у школі знання з теорії літератури та підготувати студентів для сприйняття філологічних дисциплін університетського літературознавчого циклу;
- опанувати понятійно-категорійний апарат сучасного літературознавства;
- осмислити мистецтво слова як систему та структуру;
- навчити здобувачів вищої освіти аналізувати художній твір та визначати його місце й функції у національному та світовому літературному процесі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей:**

Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі

професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних (ЗК):

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальних (СК)

СК01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК04. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

СК05. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи мовознавства та літературознавства» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання;
- систему мови, її рівні;
- загальні властивості літератури як мистецтва слова;
- категорійно-понятійний апарат сучасного мовознавства та літературознавства;
- принципи лінгвістичного та літературознавчого аналізу;

вміти

- аналізувати одиниці різних мовних рівнів, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- вільно користуватися спеціальною термінологією мовознавства та літературознавства;
- здійснювати літературознавчий аналіз художніх творів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до мовознавства

Тема 1. Мовознавство як наука. Завдання курсу «Основи мовознавства». Місце мовознавства в системі гуманітарних наук. Структура мови. Природа мови. Мова і мислення. Когнітивна лінгвістика. Мова і мовлення. Поняття про психолінгвістику.

Тема 2. Загальна характеристика методів дослідження мови. Значення порівняльно-історичного методу для генеалогічної класифікації мов. Індоевропейська мовна сім'я. Слов'янські та романо-германські групи мов. Принципи типологічної класифікації мов. Морфологічна типологія.

Тема 3. Фонетика як лінгвістична дисципліна. Три аспекти вивчення звуків мови: фізичний, фізіологічний, лінгвістичний (функціональний). Звук і фонема. Фонема і алофони. Фонетика і фонологія.

Тема 4. Артикуляція. Артикуляційна база. Класифікація голосних і приголосних звуків. Позиційні звукові зміни. Комбінаторні звукові зміни: акомодация, асиміляція, дисиміляція. Інші звукові зміни: епентеза, дієреза, гаплогія. Фонетичні закони.

Тема 5. Передумови виникнення та основні етапи історії письма. Значення письма в історії суспільства. Етапи і форми розвитку графічного письма. Піктографія. Виникнення ідеографії (логографічне письмо, ієрогліфи). Фонографічне письмо. Графіка та орфографія. Принципи орфографії: фонетичний, морфологічний, історико-традиційний та ідеографічний.

Тема 6. Лексикологія як розділ мовознавства. Слово як одиниця мови. Типи слів. Слово і лексема. Лексичне значення. Структура лексичного значення. Полісемія і моносемія. Омоніми, типи омонімів. Історизми. Архаїзми. Етимологія як наука. Внутрішня форма слова. Деетимологізація. Види словників.

Тема 7. Граматика як розділ мовознавства. Предмет граматики, склад граматики. Основні одиниці граматичної будови мови. Сутність морфеми. Види морфем за значенням і місцем у слові.

Тема 8. Граматичне значення. Граматична форма. Основні способи вираження граматичних значень слів: синтетичні та аналітичні способи граматики. Поняття граматичної категорії. Своєрідність граматичних категорій у різних мовах світу.

Змістовий модуль 2. Вступ до літературознавства

Тема 9. Предмет і об'єкт літературознавства. Літературознавство серед інших гуманітарних дисциплін. Феномен літератури як його предмет. Аспекти літературно-художнього твору, крізь призму філософії, естетики та мистецтвознавства. Розмаїття об'єктів наукової уваги літературознавця.

Тема 10. Словесність крізь призму літературознавства та мовознавства: перетини, збіги та специфічні риси. Літературознавство та мовознавство – основні філологічні дисципліни. Лінгвістичний поворот. Проблеми термінологічних параметрів літературознавства. Елементи стилістики та поезики у контексті шкільної програми.

Тема 11. Структура літературознавства. Літературознавство – комплексна дисципліна. Завдання її складників. Теорія літератури, історія літератури, літературна критика як основні дисципліни. Допоміжні та дотичні дисципліни: взаємозв'язок та взаємодія.

Тема 12. Актуальні дискусійні питання: статус літературознавчої компаративістики (аспекти інтермедіальності, імагології, перекладу як форми міжлітературних діалогів). Актуальність літературознавчої компаративістики в умовах глобалізації. Діалог як провідна категорія міжлітературної комунікації. Міжмистецькі діалоги. Переклад – основна форма міжлітературних діалогів, полілогів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	лб	ср		л	п	лб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Вступ до мовознавства										
Тема 1. Мовознавство як наука. Завдання курсу. Природа мови. Мова і мислення. Мова і мовлення	9	2	2		5	7	2			5
Тема 2. Методи дослідження мови. Генеалогічна класифікація мов.	7	2			5	5				5
Тема 3. Фонетика. Три аспекти вивчення звуків. Звук і фонема	7	2			5	7		2		5
Тема 4. Артикуляційна класифікація звуків. Звукові зміни	9	2	2		5	5				5
Тема 5. Письмо. Орфографія. Принципи орфографії	9	2			7	5				5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 6. Лексикологія. Лексичне значення. Етимологія. Деетимологізація. Види словників	6	2	2		2	5				5
Тема 7. Граматики. Поняття про морфему. Види морфем	5	2			3	5				5
Тема 8. Граматичне значення. Способи вираження граматичних значень. Граматичні категорії мов	8	2	2		4	9	2	2		5
Разом за змістовим модулем 1	60	16	8		36	48	4	4		40

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Вступ до літературознавства

Тема 9. Предмет і об'єкт літературознавства	7	2			5	11	2			9
Тема 10. . Словесність крізь призму літературознавства та мовознавства: перетини, збіг та специфічні риси	7	2			5	9				9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 11. Структура літературознавст ва	9	2	2		5	11		2		9
Тема 12. Актуальні дискусійні питання: статус літературознавч ої компаративістик и (аспекти інтермедіальнос ті, імагології, перекладу як форми міжлітературних діалогів).	7	2	2		3	11	2			9
Разом за змістовим модулем2	30	8	4		18	42	4	2		36
Усього годин	90	24	12		54	90	8	6		76

5. Теми практичних занять
Змістовий модуль 1. Вступ до мовознавства

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	Мовознавство як наука. Цілі та завдання. Природа і сутність людської мови. Мова і мислення. Мова і мовлення	2	
2	Предмет і завдання фонетики. Три аспекти вивчення звуків. Класифікації звуків. Звукові зміни. Звук і фонема. Фонетика і фонологія	2	2
3	Лексикологія. Лексичне значення слова. Слово і поняття. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Історизми та архаїзми. Етимологія. Внутрішня форма слова. Процес деетимологізації	2	
4	Граматики. Морфологія. Види морфем. Синтетичні та аналітичні способи граматики	2	2
	Разом	8	4

Змістовий модуль 2. Вступ до літературознавства

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	Літературознавство серед інших гуманітарних дисциплін. Феномен літератури як його предмет.	2	
2	Література у світлі різних класифікацій видів мистецтва.	2	2
	Разом	4	2

6. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

8. Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Вступ до мовознавства

№ з/п	Назва теми / вид роботи (очна форма навчання/заочна форма навчання)	Кількість годин	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Мовознавство як наука. Завдання курсу. Природа мови. Мова і мислення. Мова і мовлення (усна доповідь для обговорення/конспект)	5	5
2	Методи дослідження мови. Генетична класифікація мов (усна доповідь для обговорення/конспект)	5	5
3	Фонетика. Три аспекти вивчення звуків. Звук і фонема (конспект/усна доповідь для обговорення)	5	5
4	Артикуляційна класифікація звуків. Звукові зміни (усна доповідь для обговорення/конспект)	5	5
5	Письмо. Види письма. Принципи орфографії у мові спеціальності та українській мові (конспект)	7	5
6	Лексикологія. Лексичне значення. Етимологія. Деетимологізація. Види словників (конспект)	2	5
7	Граматика. Поняття про морфему. Види морфем (конспект)	3	5
8.	Граматичне значення. Способи вираження граматичних значень. Граматичні категорії мов (усна доповідь для обговорення)	4	5
<i>Разом</i>		36	40

Змістовий модуль 2. Вступ до літературознавства

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Предмет і об'єкт літературознавства. Творче завдання. Есе «Що таке література?»	5	9
2	Словесність крізь призму літературознавства та мовознавства: перетини, збіги та специфічні риси. Поміркуйте, що таке художня мова та літературна	5	9

	мова.		
3	Структура літературознавства. Поміркуйте, за допомогою якої візуальної форми можна зобразити взаємодію основних, допоміжних літературознавчих, а також дотичних до літературознавства дисциплін. Спробуйте подати візуально структуру літературознавства.	5	9
4	Актуальні дискусійні питання: статус літературознавчої компаративістики (аспекти інтермедіальності, імагології, перекладу як форми міжлітературних діалогів). Законспекуйте розділи «Поезія і музика», «Поезія і малярство» трактату «Із секретів поетичної творчості І. Франка. Які актуальні для інтермедіальної компаративістики питання були порушені І. Франком (укажіть та поясніть 3 – 4 позиції)?	3	9
	Разом	18	36

9. Методи навчання

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій), розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, дискусія, диспут.

Наочні: мультимедійні презентації, демонстрація, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: тренувальні вправи; творчі вправи.

10. Форми контролю і методи оцінювання

З метою визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань та умінь:

- поточний контроль (оцінювання усних і письмових відповідей на практичних заняттях);
- підсумковий контроль – іспит.

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання результатів виконання завдань	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач освіти	
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших здобувачів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує всі завдання, передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі та роботи під час практичних занять (виконання вправ)
Добре	75-89	достатньо повно володіє теоретичним навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює та систематизує отриману інформацію, але допускає несуттєві неточності	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання, орієнтується у теорії латинської мови та може успішно використовувати її для виконання вправ.

Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, потребує контролю при виконанні завдань.
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички, здебільшого не здатний до самостійного виконання завдання.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1. Вступ до мовознавства

1. Предмет і проблематика мовознавства
2. Мовознавство теоретичне і загальне, конкретне і прикладне
3. Мова як система. Структура мови. Зв'язки мовознавства з іншими науками
4. Методи дослідження мови
5. Вербальні та невербальні засоби спілкування
6. Природа і сутність мови
7. Мова як суспільне явище. Поняття про соціолінгвістику

8. Мова і мислення. Мова і мовлення. Поняття про психолінгвістику
9. Гіпотези про походження мови
10. Предмет і завдання фонетики
11. Три аспекти вивчення звуків
12. Артикуляція звука. Артикуляційна база
13. Класифікації голосних і приголосних звуків
14. Позиційні звукові зміни
15. Комбінаторні звукові зміни (асиміляція, акомодация, дисиміляція)
16. Інші звукові зміни: епентеза, дієреза, гаплогія
17. Звук і фонема. Фонема та її алофони
18. Види письма. Значення письма.
19. Орфографія. Принципи орфографії
20. Лексикологія як розділ науки про мову
21. Слово і лексема. Лексичне значення слова
22. Співвідношення слова і поняття
23. Омоніми. Синоніми. Антоніми
24. Табу та евфемізми. Історизми й архаїзми
25. Етимологія та її завдання. Деетимологізація. «Народна етимологія»
26. Основні види словників
27. Предмет і склад граматики
28. Граматичне значення
29. Морфема. Види морфем за значенням і місцем у слові
30. Спосіб граматики. Синтетичні та аналітичні способи граматики
31. Граматична форма. Парадигма
32. Поняття граматичної категорії. Своєрідність граматичних категорій у мовах світ
33. Генеалогічна класифікація мов. Індоевропейська мовна сім'я та інші мовні сім'ї
34. Принципи типологічної класифікації мов
35. Морфологічна типологія

Змістовий модуль 2. Вступ до літературознавства

1. Літературознавство як наука. Основні, допоміжні та дотичні дисципліни.
2. Допоміжні літературознавчі дисципліни та суміжні науки.
3. Наука і мистецтво як способи пізнання дійсності. Мистецтво у світі аксіології.
4. Види мистецтва, їх походження та класифікації (рецепторна, за способом відображення дійсності, за матеріалом). Художня література як вид мистецтва. Образна природа літератури.

5. Літературні ієрархії. “Висока література”. Літературна класика. Масова література. Белетристика.
6. Специфіка художньої літератури. Художній образ і наукове поняття як форми відображення дійсності: спільні та відмінні риси.
7. Літературно-художній образ. Образ як форма буття художнього твору.
8. Вчення О. Потебні про художній образ.
9. Види літературно-художнього образу: гротеск, символ, алегорія, підтекст тощо. Самостійно дібрані студентом приклади.
10. Персонаж, прототип, ліричний герой, характер, тип (соціальний і художній), типовий характер (загальна характеристика). Самостійно дібрані студентом приклади.
11. Художній твір як основна форма буття літератури. Структура літературно-художнього твору.
12. Текст. Контекст. Інтертекст.
13. Художній світ твору.
14. Поняття часу і простору художнього твору. Теорія «хронотопу» (М. Бахтін).
15. Буття художнього твору як єдність змісту і форми.
16. Структура і елементи змістової організації літературно-художнього твору.

Критерії оцінювання

за усні відповіді

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- упевненість, аргументованість та емоційність;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, методичних вказівок, інформаційних ресурсів тощо);
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

за письмові відповіді

- мовна грамотність;
- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення документа та письмової роботи;
- підготовка матеріалу (презентації, словника, практичного завдання) за допомогою технічних засобів;
- своєчасність виконання практичних, самостійних та контрольних робіт.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів (максимально 100 балів), які він отримує за відповіді на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи.

Змістовий модуль 1 Вступ до мовознавства

Поточний контроль								Підсумковий контроль Іспит	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	100
10	10	10	10	10	10	10	10		

Змістовий модуль 2 Вступ до літературознавства

Поточний контроль				Підсумковий контроль Іспит	Сума балів
T1	T2	T3	T4	20	100
20	20	20	20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту та диференційного заліку	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Яковлева О. В. Вступ до мовознавства (спеціальність «Романські мови», «Германські мови»). *Програми лекційних курсів, семінарських і практичних занять кафедри загального та слов'янського мовознавства: метод. посіб.* Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. С. 16-22.
2. Яковлева О. В. Методичні рекомендації, тестові та контрольні завдання до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Вступ до мовознавства» для студентів I курсу факультету РГФ за спеціальністю 035 – філологія. Одеса, 2018. 37 с.
3. Малиновський А. Т. Світова література : метод. вказівки до курсу «Світова література» для студентів 4 курсу денного відділення філол. ф-ту першого (бакалавр.) рівня вищої освіти спец. 035 Філологія спеціалізації «Українська мова та література». Одеса: Фенікс, 2021. 25 с.
4. Малиновський А. Т. Література західних та південних слов'ян : метод. вказівки до курсу «Література західних та південних слов'ян» для студентів 4 курсу денного відділення філол. ф-ту першого (бакалавр.) рівня вищої освіти спец. 035 Філологія спеціалізації «Слов'янські мови та літератури (перша – російська)». Одеса: Фенікс, 2021. 27 с.
5. Коробкова Н. К. Методичні вказівки та завдання до курсу «Вступ до літературознавства» для студентів денного відділення філологічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія, спеціалізації «Українська мова та література»; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2022. 52 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/33875>
6. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи мовознавства та літературознавства». Одеса: ОНУ, 2023. 24 с.
7. Силабус курсу «Основи мовознавства та літературознавства»

14. Рекомендована література

Основна

Змістовий модуль 1. Вступ до мовознавства

1. Андрушенко О. Ю. Вступ до германського мовознавства. Житомир: ЖДУ, 2010. 178 с.
2. Голубовська І. О. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2016. 320 с.
3. Драгомирецький П. П., Пена Л. І. Вступ до мовознавства : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 102 с.
4. Кійко Ю.С., Агапій А. П., Мельник Ю. Й. Вступ до мовознавства: практикум. Чернівці: Чернів. ун-т. 2021. 176 с.
5. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2010. 368 с.
6. Мізін К. І. Вступ до мовознавства. Кременчук : Вид-во КНУ, 2011. 256 с.
7. Монжалей Т. К. Вступ до мовознавства : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2011. 183с.
8. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с.
9. Терехова Д. І. Вступ до мовознавства: навчально-методичний посібник для студентів першого курсу. Київ-Полтава: «Полтавський літератор», 2012. 224 с.
10. Югай К. П., Гладкова Р. Я. Вступ до мовознавства. Херсон : Айлант, 2011. 160 с.
11. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник для самостійної роботи студента. Київ : ВЦ"Академія", 2011. 304с.

Змістовий модуль 2. Вступ до літературознавства

1. Астрахан Н. Буття літературного твору. Аналітичне та інтерпретаційне моделювання. Київ : Академвидав, 2014. 432 с.
2. Астрахан Н. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми. Київ : Видавничий дім Бураго, 2021. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32716/1/Astrahan.pdf>
3. Білоус П. Вступ до літературознавства. Київ : Академія, 2011. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bilous_Petro/Vstup_do_literaturoznavstva.pdf
4. Галич О. Вступ до літературознавства. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. URL: <https://docplayer.net/81212443-A-o-galich-vstup-do-literaturoznavstva.html>
5. Галич О. Історія літературознавства. Київ : Либідь, 2013. 391 с.
6. Марко В. Аналіз поетичного твору. Київ : Академвидав, 2013. 280 с.

7. Моклиця М. Вступ до літературознавства. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. URL : <https://docplayer.net/31923820-Mariya-moklicya-vstup-do-literaturoznavstva-posibnik-dlya-studentiv-filologichnih-fakultetiv.html>
8. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики. Київ : Академія, 2010. 520 с.
9. Орлова О. С., Орлов О. П. Основи літературознавства. Полтава : ПНПУ, 2020. 134 с. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/14564/1/Основи%20літ%20лекції%20.pdf>

Додаткова

Змістовий модуль 1. Вступ до мовознавства

1. Бибик С. Диференційні ознаки розмовно-побутового стилю літературної мови. *Українська мова*. 2011. № 4. С. 22–32.
2. Бодик О.П., Рудакова Т.М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 416 с.
3. Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи: [зб. наук. праць]; [редкол.: Белова А. Д. (голов. ред.) та ін.]. К.: Логос, 2010. 252 с.
4. Мельник І. А. Фонетика і лексикологія української мови : Навчально-методичні матеріали для студентів. Луцьк : Надстир'я, 2019. 72 с.
5. Михальчук О. «Мовна поведінка» як категорія української соціолінгвістики *Мова і суспільство*, 2014. Вип. 5. С. 28–39.
6. Основи мовознавства. КНУ імені Т. Шевченка. Інститут філології. Київ, 2016. 176 с.
7. Осіпова Т. Невербальна комунікація та своєрідність її омовлення в українському дискурсі: феномен вербалізації невербаліки: монографія. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2019. 388 с.
8. Основи лінгвістичних знань: навч. посіб. для студентів ВНЗ / І. Р. Корольов, Ю. О. Письменна, З. В. Рожченко; Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. К.: Київський університет, 2013. 287 с.
9. Супрун Л. В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота. Київ: Знання, 2012. 335 с.
10. Хомич Т. Л. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, Фонологія, Фономорфологія, Орфоепія, Графіка, Орфографія: Першокурснику на допомогу. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2019. 116 с.

Змістовий модуль 2. Вступ до літературознавства

1. Бацевич Ф. Український одивнений художній текст. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 336 с.
2. Берд М. 100 ідей, які змінили мистецтво. Київ : ArtHuss, 2018. 216 с.
3. Бойлен А. Візуальна культура. Київ : ArtHuss, 2021. 208 с.
4. Волковинський О. Поетика епітета. Кам'янець-Подільський, 2011. 350 с.
5. Гнатюк М. І. Франко і питання теорії літератури. Київ : Академія, 2010. 240 с.
6. Данкан Р., Сміт М., Левіц П. Сила коміксів. Історія, форма і культура. Київ : ArtHuss, 2020. 512 с.
7. Єщенко Т. Текстово-антропоцентричний вимір метафори українських поетів 1990-х. : монографія. Київ : Академія, 2018. 352 с.
8. Качак Т. Тенденції розвитку української прози для дітей та юнацтва початку ХХІ століття. Київ : Академія, 2018. 320 с.
9. Клочко Д. 65 українських шедеврів: визнані й незнані. Київ : ArtHuss, 2019. 244 с.
10. Кравець Л. Динаміка метафори в українській поезії ХХ століття. Київ : Академія, 2012. 416 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

Змістовий модуль 1. Вступ до мовознавства

1. Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова <http://lib.onu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/eb>)
3. Лінгур (<http://linguist.univ.kiev.ua>)
4. Лінгвістичний портал (<http://proling.com>)
5. Нова Мова (<http://novamova.com.ua>)

Змістовий модуль 2. Вступ до літературознавства

1. <http://dspace.nbuv.gov.ua/> Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України є бібліотекою відкритого доступу і передбачає безкоштовний доступ читачів до наукової інформації в інтернеті за ключовим словом, назвою публікації, автором тощо.
2. <https://ouci.dntb.gov.ua/> Open Ukrainian Citation Index (OUCI) – це українська база даних наукових цитувань, призначена для пошуку публікацій (за

ключовим словом, назвою публікації, автором тощо) у різноманітних наукових царинах.

3. <http://chtyvo.org.ua/> онлайн-бібліотека україномовної літератури.
4. <https://literarydevices.net/> Literary Devices – словник літературних понять, які допомагають оцінити, інтерпретувати та аналізувати літературний твір.
5. <http://www.textetc.com/theory.html> text et cetera – сайт висвітлює питання поезики, літературної теорії та критики.